

1) Προσθέτω τι εἰς τὸ ἐλλιπὲς καὶ συμπληρώνω τοῦτο ἐνθ' ἄν.: 'Ελείπα λ-λατάκια κ' ἐνάσωσέν τα (ἐλείπον ὀλίγα κτλ.) Σύμ. Αὐτὸς σὰν ἔρθῃ καὶ δῇ πῶς τὰ 'καμαν μισὰ τ' ἀνασώνει Χίος || Ἄσμ.

'Ἄλε τὸ νοῦ 'ς τὴ ζυαριά, 'άλε, καμπάνισέ το, κί ἃ λείπη ἀπὸ τὴ ζυαριά, 'άλε καὶ 'νέσωσέ το ('άλε = βάλε) Κάσ. 'Η σημ. καὶ ἐν 'Ερωφίλ. ἀφιέρωσ. στ. 39 «... πλῆθος ν' ἀνασώσης | γυρεῦγεις, μοῦ 'λεγε συχινά, τοῖ θάλασσας τοῖ τόσης | μ' ἕνα θολὸ κι ἀπόμικρο ποτάμι...». Συνών. ἀποσώνω. 2) 'Επιρράπτω Α.Ρουμελ. (Φιλίππουπ.)

ἀνάσσωμα τό, ἀμάρι. ἀνάσουμα Α.Ρουμελ. (Φιλίππουπ.) ἀνέσωμα Σίφν.

'Εκ τοῦ ρ. ἀνασώνω. Πβ. καὶ μεσν. οὐσ. ἀνάσωμα.

1) Προσθήκη τεμαχίου ὑφάσματος εἰς ἔνδυμα, ἐπίγραμμα Α.Ρουμελ. (Φιλίππουπ.) 2) 'Η ἄκρα τοῦ ὑφάσματος ἢ ἀναδιπλωμένη καὶ ραπτομένη ἐσωτερικῶς κατὰ τὴν ραφὴν ἐνδύματος Σίφν.: Δὲν εἶχεν ἄλλο ἀνέσωμα τὸ παντελόνι. Συνών. γύρισμα, φάρδετα, χάρι.

ἀνατάζω, ἀνατάσσω Κρήτ. Πελοπν. (Σουδεν.) ἀνατάσσουν Καλαβρ. (Χωρίο Ροχούδ.) ἀνατάζω Πελοπν. (Βούρβουρ.) ἀνατάζου Μακεδ. (Νάουσ. κ. ἁ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) ἀνετάσσω Α.Κρήτ. 'νετάσσω Α.Κρήτ.

'Εκ τῆς προθ. ἀνά καὶ τοῦ ρ. τάζω. Πβ. καὶ μεταγν. ἀνατάσσω.

Α) Μετβ. 1) Τακτοποιῶ, διευθετῶ τὰ τῆς οἰκίας Κρήτ. β) Περιτοιοῦμαι Κρήτ.: Λέω νὰ πὰ' τοῦ γράψω τὸ πρῶμα μου γιὰ νὰ μὲ 'νετάζῃ 'ς τὰ γέρα μου. Νὰ πὰς νὰ τσ' ἀνετάξῃς 'ς τὰ ὑστερνά δῶς νὰ σοῦ γράφουνε καὶ τὸ πρῶμα δῶς. 'Αμοναχός τ' ἀνετάσσεται 'ς τὸ σπῖτι καὶ τὰ καταφέρνει μὲ χαρά! 2) 'Υπόσχομαι Μακεδ.: Ἄσμ.

Γιὰ τοὺν ἕνα γιὰ τοὺν ἄλλον | χίλια γράφτ', χίλια τάζ', γιὰ τ' ἱμένα τοῦ μγάλου, | τίποντα δὲν ἀνατάζ'.

III) 'Ανακαλῶ τι τὸ ὁποῖον ἔκαμα, μετανοῶ διὰ τι Μακεδ. (Νάουσ.): Δὲν ἀνατάζου τοῦ καλὸ π' ἔκαμα.

Β) 'Αμτβ. 1) Αὐξάνομαι, ἀναπτύσσομαι, εὐδοκιμῶ, ἐπὶ φυτῶν Πελοπν. (Βούρβουρ. Σουδεν.) Στερελλ. (Αἰτωλ.): 'Απὸ τὰ πολλὰ νερὰ δὲν ἀνάταζαν τὰ γεννήματα Βούρβουρ. Δὲν ἀνέταξε καθόλου ὁ καπινὸς ἀπὸ τὴν ξισραῖλα Σουδεν. 'Αμα δὲ δώξ' ἤλιους, δὲν ἀνατάζ'νι τὰ τριφύλλα Αἰτωλ.

2) 'Εξέρχομαι τοῦ κελύφους, ἐπὶ νεοσσῶν Καλαβρ. (Χωρίο Ροχούδ.)

ἀνάταμα τό, Δ.Κρήτ. ἀνέταμα Α.Κρήτ.

'Εκ τοῦ ρ. ἀνατάζω.

Περίθαλψις, περιποίησης: 'Εκάμανέ δου ἕνα ἀνέταμα ἀπὸν δὲ δὸ λογάριζε, μέρα νύχτα ἦσαν οἱ κακομοῖροι 'ς τὸ κρεββάτι δου ἀποπάνω! Συνών. ἀνάταξι, περιποίησι.

ἀνατανυτό τό, Πελοπν. (Μάν.)

'Εκ τῆς προθ. ἀνά καὶ τοῦ οὐσ. τανυτό.

'Η ἔνεκα ἀτονίας ἢ νωθρείας ἢ νοσηρεῶς καταστάσεως τάσις τῶν μελῶν τοῦ σώματος. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀνακλαδητό.

ἀνάταξι ἡ, Δ.Κρήτ. ἀνέταξι Α.Κρήτ.

'Εκ τοῦ ρ. ἀνατάζω.

'Ανάταμα, ὁ ἰδ.: 'Εδὰ 'ς τὰ ὑστερὰ δου θέλει πολλὴ ἀνέταξι. 'Ανέταξι θέλει γιὰ νὰ γενῇ καλά.

ἀναταράζω, ἀναταράσσω Δ.Κρήτ. — Λεξ. 'Ηπίτ. 'Ελευθερουδ. ἀναταράζω σύννηθ. ἀνεταράσσω Κάρι. Α.Κρήτ. ἀνεταράζω Αἰγιν. Κάρι. Α.Κρήτ. Πελοπν. (Οἶν.) Σῦρ. ('Ερμούπ.)

'Εκ τοῦ ἀρχ. ἀναταράσσω.

1) 'Ανακυκῶ, ἀναταράττω τι σύννηθ.: Κάθε φορὰ ποῦ θὰ πίνῃς τὸ φάρμακο νὰ τ' ἀναταράζῃς. Μὴν ἀναταράζῃς τὸν καφέ. 'Αναταράζω τὰ νερὰ - τὸ γιαιτρικὸ σύννηθ. Εἶδα νὰ τὸ κάμω γιὰ κοπέλλι δὲ γατέω, οὔλη μέρα γυρίζει 'ς τὰ ρυάκια κί ἀναταράσσει τὰ πηλὰ καὶ φοβοῦμαι πῶς θὰ μοῦ κρυώσῃ Κρήτ. Συνών. ἀναδεύω Α 1, ἀνακατεύω Α 1, ἀνακατῶνω Α 1, ἀναμίγω 1. 2) Κινῶ τι, ταράττω, συγκλονίζω σύννηθ.: 'Ανατάραξε ὁ σεισμὸς τὸ σπῖτι σύννηθ. 'Αναταράσσει ἡ -ῖ- ὄρθα τὰ φτερά τοῦ Κρήτ. Μὴν ἀναταράζῃς τὰ κλαριά Λεξ. Δημητρ. 'Ακούονταν ἡ γλήγορη ἀναπνοὴ ποῦ ξέφευγε κί ἀνατάραζε τὰ στήθη τοῦ σὰν ἀνθρώπου λαχνησμένου ΓΔροσίν. 'Αγροτ. ἐπιστ. 120. Εἶδανε τὴ γραιὰ πεσμένη χάμου μέσα 'ς τὸ καλαμπόκι ν' ἀναταράζεται Νλουκόπ. ἐν 'Ημερολ. Μεγ. 'Ελλάδ. 1930 σ. 282. Τὰ νεῦρα μου ἀναταράζονται καὶ 'ς τὸ παραμικρὸ τριζιμο Μποῦμ 'Αγριο-λούλ. 25. 'Ολο του τὸ κορμὶ ἀναταράχτηκε ΧΧρηστοβασ. Διαγων. 62. || Ἄσμ.

'Ο Δῆμος ἀναστέναξε κ' ἡ γῆς ἀναταράχτη Λεξ. Δημητρ.

'Απάνου 'ς τὴν τριανταφυλλὰ | ἔφτειασε ἡ πέρδικα φωλὰ κί ἀναταράχτη ἡ πέρδικα | καὶ 'πέσαν τὰ τριαντάφυλλα Πελοπν. (Οἶν.)

'Αναταράχτ' ἡ θάλασσα κ' ἔσπασαν τὰ καράβια 'Ιων. (Σμύρν.)

'Αναταράχτη ἡ ἐκκλησιὰ καὶ 'οβήσαν τὰ καντήλια Πελοπν. — Ποίημ.

'Αναταράζονται οἱ ἐρ'μῆς, ἀχολογοῦν τ' ἀμπέλια ΚΚρυστάλλ. 'Εργα 2,17. Συνών. ἀναδεύω Α 2, ἀναμίγω 2, ἀνασεῖω 1, ἀνατραντάζω, σαλεύω. Καὶ ἀμετβ. κινουμαι Κρήτ.: Φρ. 'Ο,τι π' ἀναταράσσει (μόλις ξῆ). 3) Μεταφ. ταράσσω τινὰ ψυχικῶς, ἐμβάλλω εἰς ταραχὴν, ἐρεθίζω σύννηθ.: Σὰ θυμῶνῃ ἀναταράζει τὸν κόσμον Λεξ. Δημητρ. Μ' ἐνετάραξε μὲ τὰ λόγια τοῦ Κρήτ. Τὸν εἶδα κ' ἐνεταράχτηκα αὐτόθ. 'Αναταράσσεται κί ἀγριεύει Λεξ. Μ. 'Εγκυκλ. Οἱ χωριάτες γῦρο 'ς τὰ χωριά εἶχαν ἀρχίσει ν' ἀναταράζονται καὶ τὸ μεγάλο κίνημα τοῦ σηκωμοῦ δὲν ἦταν μακριὰ ΓΒλαχογιάνν. Τὰ παληκάρι. 50. || Ἄσμ.

Τσ' ὄντες τὴν εἶδ' ὁ βασιλεὺς ὅλος ἀνεταράχτη τσ' ἀφ' τὰ νύχι' ὡς τὴν κορφὴ ἐννεὰ φορὲς ἀλλάχτη Αἰγιν. — Ποίημ.

Καὶ κάποτε φυτρώνει μέσ' 'ς τὰ σπλάχνα μας

κί ἀναταράζει κάποτε τὸ λογισμό μας

κάτι θλιμμένο τόσο ἢ τόσο φοβερό

ποῦ τὸ κρατᾶμε μυστικὸ κί ἀπὸ τὸ ἴδιο τὸ ἐγὼ μας

ΚΠαλαμ. 'Ασάλ. ζωῆ² 109. 'Η σημ. καὶ μεταγν. Πβ. Πλουτάρχ. Φάβ. 26 «ὥστε τὴν πόλιν αὐθις ὑπὸ τῶν λόγων τούτων ἀναταράττεσθαι». Πβ. ἀναδεύω Β 1, ἀνακατῶνω Β 1, ἀνασεῖω 3, ἀναστατῶνω. 4) Μέσ. αἰσθάνομαι τάσιν πρὸς ἐμετὸν Κρήτ.: Μόνο νὰ θωρῶ τὰ φαητὰ τῇ ἀναταράσσομαι. 'Η σημ. καὶ μεσν. Πβ. Σαχλίκ. Γραφαὶ καὶ ἀφηγήσεις στ. 375 (ἔκδ. Wagner σ. 92) «κί ἀναταράσσομαι καὶ γὼ ὑπὸ τῆς μεθυσιᾶς του». Πβ. καὶ ἀρχ. 'Αριστοφ. Νεφ. 386 «ἐταράχθης τὴν γαστέρα». Συνών. ἀναγουλεύομαι 1, ἀναγουλιάζω 3, ἀναγουλίζω 1, ἀνακατεύομαι (ἰδ. ἀνακατεύω Α 2β), ἀνακατῶνομαι (ἰδ. ἀνακατῶνω Α 2β), ἀναρρεύομαι 1β.

ἀνατάραμα τό, ἀνατάραγμα Λεξ. Πρω. Δημητρ. ἀνατάραμα ΓΒλαχογιάνν. Τὰ Παληκάρι. 99 — Λεξ. Βλαστ. Πρω. Δημητρ.

'Εκ τοῦ ρ. ἀναταράζω.

